

Kancelaria Senatu

Biuro Analiz, Dokumentacji
i Korespondencji

ZESPÓŁ INFORMACJI
I STATYSTYK

INFORMACJA

Kadencje¹ Senatu w latach 1922-1939

Początek kadencji

Koniec kadencji

I kadencja Senatu

28 listopada 1922 r.²

28 listopada 1927 r.⁵

dzień otwarcia Sejmu³

dzień rozwiązania obu izb z powodu

wybory 12 listopada 1922 r.⁴

upływu pięciu lat od dnia otwarcia Sejmu

1. posiedzenie Senatu 28 listopada 1922 r.

ostatnie 157. posiedzenie Senatu 13 lipca 1927 r.⁶

II kadencja Senatu

27 marca 1928 r.⁷

30 sierpnia 1930 r.⁹

dzień otwarcia Sejmu

dzień rozwiązania obu izb

wybory 11 marca 1928 r.⁸

1. posiedzenie Senatu 27 marca 1928 r.

ostatnie 31. posiedzenie Senatu 13 marca 1930 r.¹⁰

III kadencja Senatu

9 grudnia 1930 r.¹¹

10 lipca 1935 r.¹³

dzień otwarcia Sejmu

dzień rozwiązania obu izb

wybory 23 listopada 1930 r.¹²

1. posiedzenie Senatu 9 grudnia 1930 r.

ostatnie 80. posiedzenie Senatu 4 lipca 1935 r.

IV kadencja Senatu

4 października 1935 r.¹⁴

13 września 1938 r.¹⁶

dzień zwołania Sejmu

dzień rozwiązania obu izb

wybory 25 sierpnia i 15 września 1935 r.¹⁵

1. posiedzenie Senatu 4 października 1935 r.

ostatnie 54. posiedzenie Senatu 26 lipca 1938 r.

V kadencja Senatu

28 listopada 1938 r.¹⁷

2 listopada 1939 r.¹⁹

dzień zwołania Sejmu

dzień rozwiązania obu izb

wybory 23 października i 13 listopada 1938 r.¹⁸

1. posiedzenie Senatu 28 listopada 1938 r.

ostatnie 20. posiedzenie Senatu 2 września 1939 r.²⁰

¹ Na mocy Konstytucji marcowej (1921 r.), w 1922 r. wskrzeszono Senat I kadencji (w okresie międzywojennym w dokumentach senackich posługiwano się terminem „okres” nie „kadencja”). W Konstytucji z 1921 r. zapisano, że kadencja Senatu rozpoczyna się i kończy z kadencją sejmową. Posłów wybierano na pięć lat, licząc od dnia otwarcia Sejmu. Do kompetencji Prezydenta należało zwołanie, otwarcie, odroczenie i zamknięcie Sejmu i Senatu.

W Konstytucji z 1935 r. utrzymano przepisy dotyczące kadencji Senatu. Nadal zaczynała się ona i kończyła wraz z kadencją Sejmu. Kadencja Sejmu trwała pięć lat licząc od dnia zwołania. W kompetencjach Prezydenta zachowano prawo do zwołania, otwarcia, odroczenia i zamknięcia sesji Sejmu i Senatu. Prezydent mógł także rozwiązać obie izby.

² Dekret Naczelnika Państwa z dnia 17 listopada 1922 r. o zwołaniu Sejmu i Senatu – Dz. U. z 1922 r. Nr 100, poz. 914.

³ W czasie obowiązywania Konstytucji z 1921 r. początek kadencji liczone od dnia otwarcia Sejmu. Od czasu wejścia w życie Konstytucji z 1935 r. początek kadencji należy liczyć od dnia zwołania Sejmu. W obu przypadkach był to dzień 1. posiedzenia Sejmu. We wszystkich kadencjach, po wyborach, Prezydent zwoływał pierwsze posiedzenie Sejmu (i Senatu) na określony dzień. Na 1. posiedzeniu Sejmu w roku 1922 Naczelnik Państwa wygłosił orędzie, a w latach 1928 i 1930 Prezes Rady Ministrów w imieniu Prezydenta odczytał orędzie zakończone formułą „otwieram Sejm Rzeczypospolitej”. W 1935 i 1938 roku nadal 1. posiedzenie Sejmu rozpoczynano orędziem Prezydenta odczytywanym przez Prezesa Rady Ministrów, jednak nie zawierało już ono przytoczonej wcześniej formuły. Termin „otwarcie” był stosowany w zarządzeniach Prezydenta Rzeczypospolitej o otwarciu sesji zwyczajnej (lub nadzwyczajnej) Sejmu (lub Senatu).

⁴ Dekret Naczelnika Państwa z dnia 18 sierpnia 1922 r. o zarządzeniu wyborów do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej – Dz. U. z 1922 r. Nr 66, poz. 593.

⁵ Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 listopada 1927 r. o rozwiązaniu Sejmu i Senatu – M.P. z 1927 r. Nr 272, poz. 742.

Na podstawie art. 26 ust. 1 w związku z art. 36 ust. 2 Konstytucji rozwiązują Sejm i Senat z powodu upływu czasu, na który zostały wybrane.

⁶ 13 lipca 1927 r. Prezydent zamknął sesję nadzwyczajną Senatu. Sejm obradował jeszcze na dwóch posiedzeniach sesji nadzwyczajnej we wrześniu, a potem na jednym posiedzeniu zwołanej sesji zwyczajnej w dniu 3 listopada 1927 r. W tym dniu Prezydent odroczył sesję zwyczajną do dnia 28 listopada 1927 r.

⁷ Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o zwołaniu Sejmu – M.P. z 1928 r. Nr 69, poz. 99.

⁸ Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o wyborach do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej – Dz. U. z 1927 r. Nr 107, poz. 916.

⁹ Orędzie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 sierpnia 1930 r. w sprawie rozwiązania Sejmu i Senatu – M.P. z 1930 r. Nr 200, poz. 284.

Jako powód rozwiązania parlamentu Prezydent podał brak możliwości naprawy chaosu prawnego w Rzeczypospolitej za pomocą istniejącego obecnie Sejmu.

¹⁰ Ostatnie posiedzenie Sejmu odbyło się 29 marca 1930 r. – tego samego dnia Prezydent zamknął sesję zwyczajną i budżetową Sejmu i Senatu.

¹¹ Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. o zwołaniu Sejmu – M.P. z 1930 r. Nr 280, poz. 384.

¹² Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 sierpnia 1930 r. o wyborach do Sejmu i Senatu – Dz. U. z 1930 r. Nr 61, poz. 492.

¹³ Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 lipca 1935 r. o rozwiązaniu Sejmu i Senatu – M.P. z 1935 r. Nr 155, poz. 184.

Najważniejszym zadaniem Izby Ustawodawczych w bieżącej kadencji była praca nad stworzeniem nowych podstaw ustrojowych Państwa. To doniosłe dla przyszłości Rzeczypospolitej dzieło zostało dokonane. Wobec tego, że ustawa konstytucyjna i wydane w jej wykonaniu akty ustawodawcze opierają skład Izby Ustawodawczych na innych podstawach, niż dotychczasowe, rozwiązują na podstawie art. 13 ust. (2) pkt. h) ustawy konstytucyjnej Sejm i Senat z dniem dzisiejszym.

¹⁴ Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 września 1935 r. o zwołaniu Sejmu – M.P. z 1935 r. Nr 225, poz. 260.

¹⁵ Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1935 r. o wyborach do Senatu – Dz. U. z 1935 r. Nr 49, poz. 328.

Od 1935 r. wybory do Senatu przeprowadzano dwuetapowo, pośrednio. Pierwsza data to wybór delegatów do kolegiów wyborczych, druga data – wybór senatorów przez kolegia wyborcze.

¹⁶ Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 września 1938 r. o rozwiązaniu Sejmu i Senatu – M.P. z 1938 r. Nr 210, poz. 431.

W związku z istotnymi zmianami w życiu wewnętrznym Polski, Prezydent uznał za wskazane odnowienie składu obu izb.

¹⁷ Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1938 r. o zwołaniu Sejmu – M.P. z 1938 r. Nr 270, poz. 633.

¹⁸ Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 września 1938 r. o wyborach do Senatu – Dz. U. z 1938 r. Nr 67, poz. 498.

¹⁹ Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 2 listopada 1939 r. o rozwiązaniu Sejmu i Senatu – M.P. z 1939 r. Nr 245-251.

[...] Wybory, przeprowadzone w listopadzie 1938 roku ani Izby, które z nich wyszły, nie zadośćuczyniły potrzebom Państwa, wskazanym w powołanym powyżej Zarządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej. W związku z powyższym na podstawie art. 13 ust. (2) pkt. h. Ustawy Konstytucyjnej rozwiązuję Sejm i Senat z dniem dzisiejszym. (dotyczy zarządzenia z dnia 13 września 1938 r. o rozwiązaniu Sejmu i Senatu, czyli Prezydent uznał, że odnowienie składu obu izb w 1938 r. nie spełniło oczekiwań)

²⁰ W dniu 1 września 1939 r. Prezydent otworzył sesję nadzwyczajną Senatu w celu rozpatrzenia spraw związanych ze stanem wojny. W dniu 2 września 1939 r. odbyło się ostatnie posiedzenie Senatu. Przyjęto zmiany w ordynacjach wyborczych do Sejmu i do Senatu. Wprowadzono także zmiany do Regulaminu Senatu wprowadzając przepisy dotyczące „Senatu w składzie zmniejszonym”, co miało umożliwić pracę Senatu w składzie kadłubowym (19 senatorów). Do takich spotkań jednak nie doszło. W dniu 2 listopada 1939 r. Prezydent rozwiązał obie izby (patrz przypis 19), a zarządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 grudnia 1939 r. o wyborach do Sejmu i Senatu, data kolejnych wyborów została ustalona ...*na ostatnią niedzielę 60 dni liczonych od chwili ustania działania siły wyższej (wojny).*